

Argument

Această lucrare se naște din conștiința acută a unui paradox: lumea actuală, obsedată până la limita absurdului de comunicare, se confruntă de fapt, în mod dramatic, cu o criză a comunicării. Teatrul și arta, prinse în pânda de păianjen a multiplelor tendințe centrifuge, sub zodia experimentului, încep să se piardă în prăpastia ce se sapă între teribilismul pseudocreator și autenticitate, între excentricitatea artistică și inovația revelatoare. Pe desupra, delimitările între teatru, dans, muzică și tehnică se estompează, producând specii hibrid (vezi teatrul underground, teatrul-dans, etc).

Mai mult, dincolo de discrepanțele lumii noastre, care se zbate între artă și kitsch, există o rațiune non-artistică fundamentală ce deturneză scopurile teatrului: cea pecuniară. Regizorii și actorii actuali fac compromisuri artistice pentru ca „produsul” lor să se vândă. În aceste calcule aride, câteodată nu mai este loc pentru visare.

Totuși, cu un idealism poate nărod, cred în continuare că teatrul ar trebui să civilizeze și să inspire, să cizeleze și să schimbe. În același timp, recunosc că într-adevăr trebuie să ofere clipe privilegiate de destindere, relaxare, evadare.

Astfel, m-am oprit asupra “Melodiei varsoviene” a lui Leonid Zorin. Am doua motive.

Primul este legat de modul cum m-am întâlnit eu cu Viktor și Helea. Piesa trebuia să fie spectacolul meu de licență in sa din motive mai puțin relevante, acest proiect nu s-a mai finalizat. Dupa ce s-a renunțat la idee, am simțit regretul unui rol pierdut, deja interiorizat. M-am atasat de povestea celor doi indragostiti, dar in special de Viktor, personaj in care ma regasesc foarte mult.

A doua rațiune pentru alegerea mea pornește de la perioada pe care o evocă piesa: tinerețe, libertate, dezorientare, tensiune a opțiunilor. Simt această răscruce pentru că eu, ca om și creator (să-mi fie permisă inocenta aroganță de a mă numi așa), mă aflu exact în momentul când toate drumurile sunt deschise. Vorbesc despre acea perioadă a vieții când reprezinți și ceea ce ești și ceea ce poți deveni. Probabil peste câțiva ani și câteva drumuri care se vor închide,

dragostea ideală mi se va părea nostimă și voi înlocui frământarea de acum cu un cinism rece și steril.

Nu cred ca exagerez cand spun ca mi se pare o adevărată provocare să regizezi o piesă simplă, să o faci să scape de clișee și să oglindească, sfâșiată, o pasiune care este a oricărui dintre noi.

Prin urmare, dorința de a regiza această piesă vine din nevoia de a-mi redefini relația cu teatrul, consecință a unei perioade în viața mea marcată de căutări ale identității în teatru.

Până acum, răspunsul găsit mă îndreptă spre regie: simt o puternică nevoie de a comunica, care nu se îndreptă numai spre asumarea unui singur rol, ca actor, ci spre empatizarea cu fiecare personaj al unei piese. Cunoscându-mi pasiunea de a construi situații-cheie (în special în lucru cu studenții) și de a jongla cu elementele de regie pentru a da noi conotații cuvintelor, cred că aspirația spre regizat este ușor de înțeles. Caut libertatea și jocul în scenă și spectacol.

CONFLICTUL PRINCIPAL AL SPECTACOLULUI

INTRE SUCCESUL PROFESIONAL SI NEPUTINA ACESTUIA DE A-TI ASIGURA/GARANTA FERICIREA (carieră vs. fericire, bani vs. dragoste)

Helea: "...conflict permanent. Dragoste si datorie. Dragoste si munca. Groaznica situatie!"

În societatea de azi, iubirea se golește de interes și începe să se confunde cu substitute facile. Pe măsură ce se vorbește mai mult despre cuplu, sexualitate, compatibilitate etc., este din ce în ce mai clar că peste dragoste se așterne un sentiment de confuzie. Teoretizarea presupune și alienare, distanțare de forma genuină a iubirii, care devine un obiect și un mijloc.

Dragostea nemaifiind un scop în sine, devine mediatorul pentru motivații din ce în ce mai pragmatice. Cuplurile propuse ca modele în lumea noastră se conturează atât sub influența sistemului mediatic, ce construiește simboluri de conviețuire contemporană, cât și sub impactul mitului bunăstării și prosperității materiale (un exemplu excesiv discutat, până a degenerat în ridicol: cel al lui Irinel C. și al Monicăi).

Pe lângă mecanismele mediatice care construiesc imagini fără acoperire, o altă constantă a modelelor propuse este eludarea intimității cuplului. Misterul dispare, senzualitatea pălește, totul este televizat, consumat și discutat.

Marcat de această criză a intimității, mă reîntorc la întrebările care mă marchează de multă vreme:

“Ce contează cu adevărat în viață?”, “Ce te face fericit?”

Variantele clasice de răspuns sunt simplificatoare: **dragostea sau banii**. Cu toată lipsa de nuanțe a acestor alternative, acestea sunt în concluzie cele două mijloace principale de a măsura reușita, corelate bineînțeles cu valorile personale ale individului.

Astfel, se conturează și conceptul pe care îl văd stând la baza întregului spectacol. Practic, societatea în care trăiesc Helea și Viktor percepe lucrurile monocrom, tranșând crud lucrurile. Cam asta este tentat să facă și spectatorul, căruia i se induce sentimentul că personajele aleg între două alternative unice: cariera sau dragostea? În fapt, opțiunile lor sunt mult mai complicate, iar punerea în scenă a piesei trebuie să ilustreze, după părerea mea, tocmai această infinită ambiguitate a vieții reale. Nu sunt personaje cu structură interioară simplă, puse în fața unei alegeri implacabile ca în tragediile antice, ci sunt oameni derutați, care nu știu ce vor și nici nu află. Piesa nu trebuie să ofere, pentru spectator, un deznodământ, nu trebuie să sugereze o alternativă aleasă, ci să exprime faptul că fiecare clipă este o alegere între diverse variante virtuale ale propriului destin.

Povestea “Melodiei varsoviene” nu este simplă, ci doar lipsită de inedit, farmecul urmând a fi dozat de regie și actori. Cunoaștem istorii mai palpitate decât cea despre doi tineri studenți (un rus și o poloneză) care se întâlnesc la Conservator și se îndrăgostesc. Despărțirea lor, potențată de o lege care interzicea căsătoria între straini pare o gluma proasta a vietii, la fel ca și întâlnirile succesive: după 10 și după 20 de ani. Sugerând o ciclicitate a șanselor oferite de viață, aceste destine paralele pot sugera un dramatism cutremurător. Dragostea, în sensul tradițional, uman (nici nu știu cum

să o numesc ca să nu pară o noțiune perimată), supraviețuiește la un nivel abstract, deși rămâne neconcretizată. Spectatorul trebuie să trăiască un sentiment de regret profund, să se înduioșeze pentru soarta crudă, dar nu trebuie să rămână ancorat în această abordare. Personajele, decorul și conceptul regizoral trebuie nu numai să emotioneze, ci să producă empatizarea cu unul dintre personaje, mergând până acolo unde chiar privitorul spectacolului pare a fi pus în fața unei decizii cu multiple nuanțe.

Dacă "Melodia varsoviana" s-ar consuma doar la nivelul cotidianului, piesa ar putea fi cel mult istorisirea unui povesti de dragoste neimplinite între doi tinerei total lipsita de spectaculos. Insa din momentul in care dragostea celor doi ramane vie si proaspata chiar si dupa 10 ani(o dragoste dusa pana la halucinatii sonore si vizuale, chiar pana la sinucidere), piesa vorbeste despre destinul unui cuplu ce trece testul timpului si totusi soarta, providenta pune o bariera in implinirea acesteia.

Spectaculosul apare atunci cand descoperim, din prima intalnire dupa 10 ani a celor doi, a modului de viata, a tipului de viata sentimentala si sociala ales pentru supravietuirea ciotidiana. Povestea in sine nu are forta, dupa parerea mea, decat prin puterea exemplului pe care il dau celor doi spectartorului xcare se poate regasi in aceasta situatie, prin posibilitatea de a vedea consecintele acestui gen de alegere: fericirea sau cariera/banii?

Interesul pe care mi-l suscita aceasta piesa provine din intrebarea: "Cum au trait doi oameni cares e iubesc 10 ani unul fara celalat?" Sirul de frustrari, de halucinatii, de angoase si intrebari incepe odata cu modul in care cei doi sunt fortati sa se desparta. Ca mai apoi sa continue cu realizările profesionale care in cele din urma produc si acestea numai o partiala multumire, dar in acelasi timp o revelatie usturatoare: Pentru cine mi-am sacrificat eu viata si penbtru ce? Chiar incheierea pisesei subliniaza acest lucru, atunci cand Viktor incepe, dupa revederea Helei dupa 20 de aani sa faca e retrospectiva asupra vietii sale, alunga imediat acest gand si se bucura ca maine are o zi ingrozitor de grea si ca e multumit ca "niciodata nu are timp liber". Tumultul vietii profesionale i-a cuprins pe cei doi si se pare ca astfel au reusit sa supravietuiasca, dar niciodata sa traiasca cu adevarat!!!

Daca ar fi sa fortam o paralela/comparatie, am putea spune ca "Melodia varsoviana" a lui Zorin se apropie foarte mult de "Romeo si Julieta" a lui William Shakespeare, schimbat fiind contextul social.

MESAJUL SPECTACOLULUI

DRAGOSTEA (IN TOATE FORMELE EI) ESTE SINGURUL LUCRU PENTRU CARE MERITA SA NE SACRIFICAM VIATA

Oricat am avansa pe scara ierarhica, nu trebuie sa uitam nici o clipa ca sufletul nostru e de natura divina, iar el nu poate fi cumparat sau pacalit/amagit. Daca in lumea materiala, noi functionam in functie de necesitatile fiziologice, in cea spirituala aflam caacesl carburant special care ne face sa functionam sis a existam nu este altceva decat: dragostea.

TEMA SPECTACOLULUI

IMPOSIBILITATEA UNEI ALEGERI INSPIRATE IN VIATA

Alte teme :

- tema calatoriei – piesa este o calatorie; propune un traseu, unde fiecare scena e o alta locatie; un traseu prin timp si spatiu.
- umanul(omenescul, sensibilul-simturile) - piesa propune o redescoperire a simturilor si a "omului" din noi.
- tema amintirilor – despre ciudata evadare in trecut, pentru a cauta raspunsuri, pentru a intelege mai bine rostul nostru.

- tema neimplinirii – atunci cand suntem la un pas de fericire, si imediat se distruge totul in jurul nostru, ceea ce ne apasa si ne chinuie, pana la sfarsit.
- Tema compromisului – nevoia mizerabila a omului de a supravietui cu orice prēt chiar si atunci cand nu mai are pentru ce trai; Refugiul omului in munca cotidiana pana la rutinare care secatuiește fiinta si o usuca emotional.
- Tema fricii - frica omului de a risca totul pentru o clipa de fericire, teama acestuia de a se simti viu, de a “trai” cu adevarat; neputinta de infrange spiritul de conservare si comoditatea chiar si pentru sentimentul de dragoste ce innobileaza fiinta umana
- Tema primei iubiri adevarate si a primului sarut(momente importante si de neuitat pentru orice om).
- Tema fericirii – viata are un bolnav simt al umorului si nu te lasa sa fii fericit; echilibrul universal functioneaza ca un ceas elvetian: oricarei bucurii ii revine diametral opus o mahnire/suparare/nenorocire.

SPATIUL “MELODIEI VARSOVIENE”

Scenografie, decoruri si costume.

Recuzita.

Elementele de decor din spectacol vor fi putine, schematice chiar, insa functionale. Suportul conceptual ce m-a ghidat spre o astfel de scenografie austera, chiar in sensul de “teatru sarac” il reprezinta trupul actorului si modul de exprimare al acestuia intr-un spatiul dat. Vreau ca spatiul sa ii ofere actorului o zona de exprimare libera. Consider ca spatiul de joc trebuie sa fie unul din primele aspecte pe care ar trebui sa il intereseze pe un regizor inainte de a incepe sa lucreze. El reprezinta baza pe care se construiește spectacolul.

Asadar, vreau ca spatiul sa creeze o relatie de neutralitate cu privitorii. Vreau sa reprezinte totul: liantul care initiaza relatia spectator – spectacol. Decorul va fi un element viu si functional. Nu va fi decorativ; ci chiar unul din personajele principale.

Costume:

- La intalnirea de la Conservator: Helea va purta o rochie simpla, modesta de culoare deschisa, un palton pana la genunchi si manusi. Va fii incaltata cu cizmulite. Viktor va fii incaltat cu pantofi si va purta pantaloni de stofa/tercot de culoare inchisa (maro, cafeniu), o camasa inchisa la culoare, un pulover, un fular si o geaca neagra.
- La intalnirea de Anul Nou, Helea va purta o rochie vesela, va incaltata cu pantofii cu toc mic primiti cadou de la Viktor care la randul lui va fi incaltat in aceeasi pantofi ca si la Conservator, va purta camasa alba/gri, cravata facuta cadou de Helea si aceeasi pantaloni inchisi la culoare;
- La reintalnirea indragostitilor dupa 10 ani, Helea va purta o rochie serioasa, iar Viktor, acelasi costum de la Revelion, numai ca va avea sacou si o alta cravata.

- La ultima lor intalnire, dupa 20 de ani, ea va purta o rochie de scena paietata discret plus cateva bijuterii (gablonturi cu strasuri), iar el un alt sacou si o palarie.

Decorul:

- 2 scaune;
- o masa cu sertar;
- un pat cu rotile;
- un stalp cu un panou ce va fii inscriptionat cu sigla BUS pe o parte si pe cealalta vor fii pictate 2 telefoane, unuia dintre ele fiindu-i atasat un receptor cu fir.

Recuzita:

1. consumabila: - pudra de talc;
- ceai rosu (vin).
2. de spectacol: - 2 pahare;
- 3 sticle de vin (ceai rosu);
- bilet de teatru;
- oglinda (de buzunar);
- perna;
- patura;
- cearceaf;
- pantofi dama + cravata in pungute pentru cadouri;
- flori de plastic.

Muzica:

Durata spectacolului: 1h 20 min.

Afis

PERSONAJELE:

Helea este o poloneza orfana, studenta la Conservatorul din Moscova. Experienta razboiului a lasat urme adanci in inima si sufletul ei. Simte o permanenta spaima pricinuita de orice tip de forta sau posibilitate de represiune si are acut nevoie de protectia unui barbat puternic. Are o dorinta puternica de a se simti in siguranta. Este ambitioasa si demna. Ii place sa fie rasftata. Cu siguranta ca daca nu ar fi trait experienta razboiului, si parintii nu i-ar fii murit, viata ei ar fi fost cu totul altfel. Ii place sa fie alintata. Este o fiinta sincera, cinstita si blanda. In relatia cu Viktor este sincera si cinstita. Il iubeste mult si vrea cu tot dinadinsul ca povestea frumoasa de dragoste dintre ei sa aibe un viitor, insa permanenta ei teama de societate si de formele de represiune ale acesteia in relatiile cu strainii o fac sa fie reticenta la ideea casatoriei.

Cateva date despre autor

Poet si scenarist, Leoniod Zorin s-a născut pe 3 noiembrie 1924, la Baku, în Rusia, actualmente Azerbaijan. Este cunoscut în țara noastră prin piese ca "Un barbat și mai multe femei", jucată cu succes chiar și la Gershwin Theatre, University of San Francisco (Teatrului National din Bucuresti: Magda Catone și Claudiu Bleonț), "Infidelitate conjugală" și, nu în ultimul rând, "Melodia varșoviană".

Scurt istoric al piesei "Melodia varșoviană"

Montări:

Teatrul Dramatic Rus "A. Cehov"

După război se montează spectacole după piese în vogă în toată Uniunea Sovietică printre care și Melodia varșoviană de L.Zorin.

Teatrul "Mihai Eminescu" - Botoșani

06.09.1967

Regia: ARON, EUGEN

Teatrul "Lucia Sturdza Bulandra" - București (Sala Studio)

02.10.1968

Regia: HELMER, IVAN

Teatrul "Alexandru Davilla" - Pitești (Sala Studio)

17.04.1970

Regia: COSMESCU, NAE

Teatrul de Stat - Arad (Sala 2)

18.10.1971

Regia: BOKOR, PETRE

Teatrul Municipal – Turda

09.03.1972

Regia: LEOVEANU, CONSTANTIN

Teatrul "Sică Alexandrescu" - Brașov (Sala 1)

15.08.1972

Regia: GRIDĂNUȘU, GEORGE

Teatrul Municipal - Baia-Mare (Secția română)

28.04.1973

Regia: PETRU, MIHAIL

Teatrul de Nord - Satu Mare

29.06.1973

Regia: KOVACS, FERENC

Teatrul de Comedie București

24.09.1995

Regia: TĂNASE, VIRGIL

Studioul Casandra

stagiunea 1999-2000

Regia: MIRELA JUGĂNARU ANGHEL

A fost ecranizată în anul 1970 de Cara Van Wersch și Leonid Zorin, difuzată în Belgia și jucată în limba germană. Regia a fost semnată de Luc Philips. În rolurile celor doi îndragostiți au fost aleși Bernard Verheyden (Viktor) și Denise Zimmerman (Helea), actori cu o vastă carieră cinematografică.